

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRUFondul Social European
POSDRU 2007-2013Instrumente Structurale
2007-2013

CNDIPT

OIPOSDRU

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE

Analiza situației actuale privind domeniile de studiu și ariile ocupaționale de interes la nivel european

Documente analizate:

- (1) Concluziile Consiliului din 12 mai 2009, privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (“ET 2020”)
- (2) Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului din 26 noiembrie 2009 privind dezvoltarea rolului educației în cadrul unui triunghi al cunoașterii complet funcțional
- (3) Notă a Comitetului pentru Educație către Comitetul Reprezentanților Permanenți (partea I)/Consiliul: Raport de activitate comun al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a programului de lucru “Educație și formare profesională 2010” – Adoptarea raportului (18 ianuarie 2010)
- (4) Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului din 12 mai 2009 pentru sporirea parteneriatelor dintre instituțiile de educație și formare profesională și partenerii sociali, în particular angajatorii, în contextul educației de-a lungul vieții (versiune în limba engleză)
- (5) Mesaje cheie ale Consiliului European de Primăvară în domeniul educației și formării profesionale, din 16 februarie 2009 (versiune în limba engleză)
- (6) Comunicatul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comisia Economică și Socială Europeană și Comisia Regiunilor “Noi competențe pentru noi locuri de muncă – Anticipând și răspunzând nevoilor pieței muncii și de competențe” (versiune în limba engleză)
- (7) “Impactul crizei economice asupra sectoarelor cheie din UE – cazul industriilor producătoare și de construcții” (versiune în limba engleză)

În cadrul inițiativei “Noi competențe pentru noi locuri de muncă” (6) sunt identificate o serie de tendințe în ceea ce privește crearea de locuri de muncă:

- Până în 2020, piața muncii se va extinde și va fi dominată din ce în ce mai accentuat de **sectorul serviciilor**, în detrimentul agriculturii și industriilor producătoare tradiționale:
 - ✓ trei sferturi din locurile de muncă vor fi în servicii, în special serviciile pentru afaceri,
 - ✓ sectorul construcțiilor se va stabiliza,
 - ✓ în sectorul de producție se vor pierde aprox. 800.000 locuri de muncă, dar va exista o creștere în domeniul ingineriei;
- Până în 2015, cele mai bune perspective privind crearea de locuri de muncă sunt așteptate în serviciile pentru afaceri (IT, asigurări sau consultanță), sănătate și servicii sociale, distribuție, servicii personale, hoteluri și catering, și în mai mică măsură în educație;
- Strategiile privind protecția mediului vor avea un impact asupra pieței muncii: conform Organizației Internaționale a Muncii, până în 2020, piața globală a produselor și serviciilor ecologice se va dubla;
- În următorii zece ani va crește cererea de forță de muncă calificată superior și adaptabilă și vor apărea mai multe locuri de muncă dependente de competențe (ilustrate aproximativ prin nivelul de educație solicitat la angajare);
- În sectorul serviciilor există o tendință clară spre extinderea portofoliului de competențe la toate nivelurile ocupaționale; de exemplu, specialiștii ICT trebuie să aibă competențe în domeniul marketingului și managementului, lucrătorii în domeniul serviciilor trebuie să aibă competențe privind relațiile cu clienții și alfabetizarea digitală; în sectorul cercetării este necesară atât cunoaștere științifică, cât și competențe managerial; în asistență socială și educație sunt necesare competențe suplimentare pentru îmbunătățirea serviciilor.
- Angajatorii solicită competențe cheie transversale cum ar fi rezolvarea de probleme și

competențele analitice, auto-gestionare a activității, competențe de comunicare, competențe lingvistice, mai general spus “competențe în afara rutinei”.

- “Companiile au un rol cheie în evaluarea nevoilor de competențe și ar trebui să fie implicate în mod activ în această inițiativă”. Printre altele, Comisia Europeană va promova dialogul între companii și furnizorii de educație și formare profesională.

Aceeași idee este exprimată și în *Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, din 12 mai 2009 (4)* – “angajatorii dețin un rol important în identificarea cunoștințelor, competențelor și deprinderilor necesare în timpul vieții de muncă”.

De asemenea, reprezentanții prezenți au scos în evidență importanța parteneriatelor între instituțiile de educație și formare profesională și partenerii sociali: “o mai mare înțelegere a tendințelor manifestate în piața muncii poate ajuta ca învățarea să răspundă mai bine la nevoi viitoare și pentru a crește motivarea studenților prin furnizarea unui context clar pentru învățare”. De asemenea, colaborarea între aceste entități poate “menține sau îngriji înțelegerea de către lumea afacerilor a aspectelor cultural, etice, sociale sau de mediu”.

În cadrul aceleiași întâlniri, reprezentanții prezenți au decis să invite statele membre să acorde o atenție sporită potențialului oferit de noile instrumente și tehnologii pedagogice, precum și achiziției de competențe cheie transversale, utile în viața profesională: competențele de comunicare și organizaționale, abilitatea de a lucra în echipă, rezolvarea de probleme, evaluarea riscului și luarea deciziilor.

În nota *Comitetului pentru educație către Comitetul Reprezentanților Permanenți (3)* sunt precizate (pg. 5) competențele cheie în procesul de învățare de-a lungul vieții: comunicarea în limba maternă, comunicarea în limbi străine, competențele în domeniul matematicii și competențele de bază în știință și tehnologie, competențele informatice, capacitatea de a învăța procesul de învățare, competențele sociale și civice, spiritul de inițiativă și cel antreprenorial, conștiința și expresia culturală. “Educația primară și formarea profesională ar trebui să sprijine dezvoltarea acestor competențe cheie până la un nivel care să îi pregătească pe tineri – inclusiv pe cei din categoriile defavorizate – pentru continuarea studiilor și în activitatea profesională.”

Deși documentul face referire, în special, la educația școlară, în ceea ce privește “transmiterea competențelor sociale și civice, a spiritului de inițiativă și a celui antreprenorial și a conștiinței culturale” se precizează că “elevii și studenții trebuie să beneficieze de mai multe oportunități de a lua inițiative și de a învăța în instituțiile de învățământ care sunt deschise către muncă, acțiuni bazate pe voluntariat, sport și cultură”.

Un domeniu în care sunt necesare progrese suplimentare este cel al educației cadrelor didactice și a cadrelor de conducere ale instituțiilor de învățământ școlar. “Calitatea predării și a conducerii instituțiilor de învățământ școlar sunt factorii cei mai importanți din cadrul instituției de învățământ care explică nivelul de performanță al elevilor și studenților”. Este necesară perfecționarea profesională a cadrelor de conducere ale instituțiilor de învățământ școlar, întrucât “aceștia sunt responsabili pentru crearea unui mediu în care elevii și profesorii să poată beneficia de instituții de învățământ care să reprezinte comunități de învățare”.

Mai multe documente analizate menționează în contexte diferite “creativitatea, inovarea și spiritul antreprenorial”:

- În *Concluziile Consiliului și ale reprezentanților guvernelor statelor membre, din 26 noiembrie 2009 (2)* se stabilesc șapte acțiuni prioritare printre care “*accelerarea reformei pedagogice*” ce ar trebui să se realizeze prin încurajarea “instituțiilor educative și de formare pentru a se asigura că programa academică, precum și metodele de predare și examinare de la toate nivelurile de învățământ, inclusiv la nivel de doctorat, încorporează și încurajează creativitatea, inovarea și spiritul antreprenorial”.
- În *Mesaje cheie ale Consiliului European de Primăvară în domeniul educației și formării profesionale, din 16 februarie 2009 (5)* se menționează că “anticiparea nevoilor de competențe, aducerea la zi și dezvoltarea competențelor – în particular în ceea ce privește spiritul antreprenorial, competențele privind limba și cele interculturale – și îngrijirea potențialului creativ și inovativ al cetățenilor sunt elemente cheie pentru asigurarea prosperității viitoare a UE și menținerea coeziunii sociale...”.

- În *Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”) (1)* sunt formulate o serie de obiective strategice printre care “Stimularea creativității și a inovării, inclusiv a spiritului întreprinzător, la toate nivelurile de educație și formare”. Documentul precizează caracterul esențial al creativității și inovării pentru dezvoltarea întreprinderilor și pentru capacitatea Europei de a concura pe plan internațional.

În Anexa II la document sunt precizate “**Domeniile prioritare pentru cooperarea europeană în domeniul educației și al formării pe durata primului ciclu: 2009-2011**”. În acest sens, sunt menționate:

- ✓ La obiectivul strategic 2: Îmbunătățirea calității și eficienței educației și formării
 - continuarea activității cu privire la *învățarea limbilor* pentru a permite cetățenilor să comunice în două limbi străine pe lângă limba maternă,
 - dezvoltarea cooperării privind competențele de bază în citire, matematică și științe exacte; în acest sens, se dorește “prezența matematicii și științelor la niveluri mai înalte de educație și formare și pentru a consolida predarea științelor”.
- ✓ La obiectivul strategic 4: Stimularea inovării și creativității...
 - continuarea activității cu privire la competențele cheie transversale,
 - dezvoltarea cooperării privind crearea unor instituții propice inovării și dezvoltarea de parteneriate între furnizorii de educație și formare profesională și întreprinderi.

Documentul “*Impactul crizei economice asupra sectoarelor cheie din UE – cazul industriilor producătoare și de construcții*” (7) din februarie 2010 face o analiză pe sectoare cheie ale industriei producătoare din UE: automobile, alimente și băuturi, inginerie mecanică și electrică, industrie chimică, produse farmaceutice și biotehnologii, textile și îmbrăcăminte, oțel, construcții navale, aeronautică, turism și construcții.